

angol vig-
l a színház
észek olyan
lenített, hogy
ház abban,
sikere lesz
s rendkívül

jadér Rad-

gjátéka.

ben lép fel
Dolly-ban
vül a Csó-
árnap este.

0-edszer. Lén-
Soroovszky Osz-
A 7. Sorozat-

lőszőr, Nemé-
6 sz. Sorozat-

pésével. Napi

ényi Lilivel.

adszor. Tompa

ász fellépése.

nga (Operett-

Sorozat 49.)

szser. Rendes

apa Béla ven-

fellépésével.

ESEK

tagabb bett-
lej. Allást-
rdetések díja
250 lej, elő-

evő 100 és 400
ördökat vásá-
berg Henrik,
Dimitrie Can-
1768

le fordítások
ncia, német,
és magyar
velek, kérvé-
rodalmi, tudó-
gazdasági cik-
eatusok stb.)
aló másolások
sitások gyors-
késülnek.
le), Str. Rația
3.

hullás

pa ellen leg-
az Egger
Kapható min-
gyszertárban
gueriában.

bb iskolás lány
1-re lakást és
st kaphat zsidó
főter közelé-
kiadóban.

ns izr. unió
ljes allátásra
nálattal és
o családból is-
at. — Oradea-
ty. Ödön-utca
let 7. Berger

lelep

rek, dietár-
k és kések,
k és sakter-
örtényezést.
II No 22.

széki és kiadó
Károlyi és Nyómda
Kölcsvár, St. Baron
Közp. (Brassai-utca) 10
Telefon:
Közp. és kiadóhivatal
977, 228 és 1047
K. H. Sz. — — — — 228
Egy hónap ára pályasze-
re és vidéken is lej 8
Kölcsvárban — — — —

UJKELLET

ESZDŐ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — — 050
Félévre — — — 500
Negyedévre — — — 290
Egy hónapra — — — 100
Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejfelárú drágább
Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 40—
Egyszám ára — ck 7—

1938 Szeptember 16 Csütörtök

Kölcsvár * IX. évfolyam * 205 szám

5687. Tisri 8

A nagy lefokozás előtt

A legtisztább, legemesebb és legdiadalma-
sabb eszméknek is megvan az a hibájuk, hogy
kompromittálni lehet őket. Sajnos, rendszerint
nem egy ellenessége igazságaik azok, amelyek
elvégezik ezt a kompromittálást, hanem emberek,
akik a diadal zavarosában a maguk arany-
halszáját halásszák ki, mialatt a hínár piszkát
függönyöl terítik a közvélemény szemelőle.
A csehszlovák demokráciát derék, komoly,
gőzö a ti és érzelmi érteiben gazdaság emb-
rek kezdeményezték és tették valósággá, akik
teljes harmóniában voltak magával az eszmé-
vel, annak eszleli tetselmével. De míg a kép-
zelet és gondolat mindig steril maradhat a
valóságok és emberi ajáságok érintéséről, addig
a tett dinamikus ereje mindig magához von-
zotta és vonzza azokat is, akiknek semmi kö-
rük az eszmék lényegéhez, de a kivétel léz-
bacillusai között vezetőszerkezethez tudnak jutni.
Ezek a lézbacillusok minden forradalom
csúcspontjain ott vannak, kifejléshez segítik a
tettet, melynek elszánt emberekre többször sok-
kal inkább van szüksége, mint becsületes gyá-
vákra. Ezek a lézbacillusok az eszmék ugy-
nevezett konjunktúra-lovegei, akik — mint a
hóhérok és kurtizánok — sohasem gondolko-
nak azor, hogy mit és hit kell szolgálniuk,
hárbiz szolgálhatnak, ha kellő pozícióhoz és fizet-
séghez jutnak.

A csehszlovák politikai élet hírkedtét
lett botrányhőse: Gajda tábornok — eme* ti-
pusok közül való. Nem tulthetőséges és nem
tulthetőségtelen ember, akiben — mint min-
den karrieristában, — az akarat a domináns
elem. Ha a cseh nemzeti eszme Masaryk és
Benes, Kramariz és Kioffo mindennel dacoló
elzártságával és tehetségével nem til diadalt
és Gajda, a montenegrói alkatonarvos és va-
lami tévedés folytán zászlóssa kinevezett
drogista, történetesen nem kerül hadifogságba,
talán ma, mint határozati fináncmester, vagy
pénzügyminiszeri segédhivatalnok élvezné a
kiközött demokrácia előnyeit.

De forradalom jött és az erélyes szóhámos,
aki már előbb Oroszországba került, a cseh
szlovák légiók élére küzdötte fel magát és az
orosz hadvezetőség előtt — melynek elszánt
és nem kvalifikált emberekre volt szüksége —
olyan presztizst tudott magának teremteni,
amely rövidesen ezredessé való kinevezetésé-
hez vezetett. Vladoicsztookban már tábornoki
rangban áll a légiók élén és mert rangjával
együtt fantáziája és éhsége is megnőtt, sőt vak-
merőségig fokozódott: mint olyan ember, aki
a va barque-on csak nyerhet és semmit sem
veszthet, — csapatai élén átvágta magát a
bolsevista seregeken és mint diadalmas nem-
zeti hős érkezett meg hazájába.

A diadal hevében a legélesebb szemek is
elfátyolozódnak, a legridegebb szívek és a leg-
hidegebb agyak is mámorba tüzsednek. Nem
sok idő van az analízisre. A forradalmak lélek-
tana is mindig átveszi a régi társadalmi és ál-
lami rend azon elvét, hogy biztosságot, hűséget
csak jutalmazással és érdemek elismerésével
lehet megszilárdítani. Ezt tették a diadalmas
csehszlovák demokrácia vezetői is, akik nem
kutatták Gajda előéletét, nem vizsgálták meg
szívének rejtett redőit, hanem csak érdemeit
látták, a melyeket meg kell jutalmazni. És bő-
ségesen meg is jutalmazták. Először Francia-
országba küldik, ahol a felsőbb katonai isko-
lában magasabb képzettséget nyer és hazatérve,
— egyenesen a csehszlovák hadsereg vezérkari
főnökövé lesz.

Vannak, akik e karriér szédületes ivéért a

demokráciát szeretnék okolni. A demokráciát,
mely fiatal ereje duzzadásában mindenki iránt
bizalommal van, nem kutatva az illető ösét,
családi vonatkozásait és azt, hogy a ranglétra
milyen fokáról lendült az illegitím magasba.
Am egykor minden mai rend, előkelőség — par-
venü volt s a mai francia burzsoázia előkelő
vezérei a nagy forradalom idején csempészésből
és hadiszállásból konszolidálódtak pénzarizis-
tokratává. Hogy is mondja a latin közmondás?
A pénznek nincs szaga. Tegyük hozzá, hogy a
sikerek sincs.

De a sikerek csak addig nincs kellemetlen
illata, amíg birtosozásnak megvan a híjlandó-
sága arra, hogy konzerválja sikereit. A kaland-
dorok sikereinek marandósága attól függ, hogy
az elért siker árnyékában meg tudnak-e ma-
radni csendesen emésztve, vagy pedig — belső
hajlamaiknak engedve — új éhségeitörnek új
horizontok felé. Gajda tábornok az utóbbi ti-
pusból való ember, akiben a kalandorvér for-
róbb és nyugtalanabb volt, mint a siker meg-
becsülésének kedve. Nagy gyomru és nagy éh-
ségű kalandor ő, akinek ragadozó természetét
nem fékezte meg a gondolkodás és a lelki
szemérem, akinek kedvét új lehetőségek da-
gasztják s mert judiciuma kevés, vagy semmi
sincs, azt hitte és hiszi, hogy még mindig a
konjunktúrák és háborúk korszaka van fel-
színen, amelynek zavarosában tovább lehet ha-
lásgatni. Csak természetes, hogy ilyen lelki
predispozícióval a faszizmus felé sodródik,
sma politikuskok katonai mentora lesz, akik a
lélektanban precizizott „Minderwertigkeits-
gefühl” tüőtjei, saját alacsonyabbrendűségi ér-
zésüknek veszedelmes áldozatai. Megfordított
Petur bánok ezek, akiket nem az igazságtalan-
ság, a nyomor, a megalázás tesz lázadóvá, ha-
nem annak látása, hogy rend van, konszolidá-
ció, békés fejlődés, — amelynek azonban nem
ők az irányítói, hanem tehetséges és európai

Jorga fuzionál az averescanusokkal és minisztereink helyettes lesz?

A nemzeti párt és a parasztpárt fuzionának semmi sem állja már útját
Szeptember 26-an ratifikálják a két párt fuzionját

(Bucuresti Bukarest, szeptember 15. Az Uj
Kelet tudósítójától.) A parasztpárt és nemzeti
párt fuzionja az előjelek szerint még a parla-
menti ülésnek megnyitása előtt végleges ter-
mában létrejön.

Maniu Gyula e héten több megbeszélést
folytatott le Mihalacheval és a parasztpárt
többi vezetőivel, amelyeknek során a fuzió
jegyzőkönyvét a legaprólékosabb részletekig
elkészítették. Szeptember 26-ára összehívják
mindkét párt végrehajtóbizottságának ülését,
amely ülések előkészítik a fuzió ratifikálását
a két pártnak Bukarestben, október hó elején
megtartandó országos kongresszusára.

A „Lupta”, amely tudvalevőleg igen közel
áll a nemzeti párthoz, megállapítja, hogy a
fuzionnak ma már semmi akadály sincs. A
szó szoros értelmében vett nemzeti pártha-
sikerült lezserelni az összes disszidens moz-
galmakat. Jorga azonban eredeti pártjával
együtt valószínűleg kiválik a nemzeti pártból
és fuzionálni fog az Averescu-párttal. A fuzió
megtörténte után Jorga miniszteri tárcát kap
s minisztereink helyettes lesz. Ugyancsak mi-
niszteri tárcát kapnak Tascu és Toni jorgista
vezérek is.

A „Dimineata” mai száma kategórikusan

Órát, ékszert és keleti gyöngyöt
bizalommal
DUNKY & BEER
cégnél vásárolhat

Cluj, Piata Unirii 29. (Layda-cukrászda mellett).

nevű értékek: Masaryk, Benes és a többiek.
Ez a csehszlovák faszizmus lélektani eredője,
— az éhesek és tehetségtelenek lázadása, amely
akarva sem válszthatott volna különb men-
tort, mint Gajda, a bigámista és életrajzzal
szédülő tábornok, aki Napoleonnak hitte ma-
gát, — napoleoni képességek nélkül. Borzszató,
hogy az a korzika még mindig hány szeren-
csétlen ember fejét csavarja el.

Bizonyos, hogy a csehszlovák köztársaság
saját nemes tradícióit tagadná meg, ha defe-
rálna Gajda védenecinek lázongása előtt és
nem volna meg a kellő erélye ahhoz, hogy
Gajdán végrehajtsa a lefokozás szegysnakutását.
Bizonyos, hogy se Benes, se Masaryk nem
nyultak volna ehhez a kegyetlen és hálátlan-
nak látszó eszközöz, ha Gajda agresszivitása
erre nem kényszerítte őket. Am ma már nem
vádolható hálátlansággal, mert hiszen Gajda
volt első a hálátlanságban: komplottot szerve-
zett azok ellen, akik karrierhez juttatták és
ellismerték érdemeit. Kifelé faszizmust csinált,
titokban pedig a szovjetnek kémkedett. Gajda
félretelése az utóbbi a csehszlovák köztársaság
erőpróbája, amelyben eldől: a demokrácia,
vagy a jobboldali terror marad-e uralmos.
Szerencsére egy okos, kellő időben mindig
józan képre van bízva a döntés, amelynek
élén olyan férfiak állanak, akik nemcsak mel-
tők ehhez a szorgalmas néphoz, de amely nép
méltán mondhatja el magáról, hogy olyan kor-
mánya van, amelyet megérdemel. Nem hisztük,
hogy a csehszlovák köztársaság méltatlannak
bizonyulna a lealegi vezetőihez.

megcátolja azt a hírt, hogy a paraszt- és nem-
zeti párt fuzionja Stere visszavonulásával lesz
kapcsolatos, sőt Argetoianu is távol maradna
az egyesült párttól. A lap illetékes helyről
ugy értesül, hogy Stere egészségi állapota
miatt tényleg vissza akart vonulni, de partjá-
nak kérésére elállt ettől a szándékától, mert
személyét szükségesnek látták a fuzióhoz. Ar-
getoianu is hve az egyesülésnek és a tárgya-
lások egész ideje alatt szoros kontakusban
állott Maniuval.

Ugyancsak cáfolatot nyertek azok a hírek
is, hogy Lupu és Junian külön utakon halad-
nak. Mindketten szombaton megbeszélést foly-
tattak Maniuval és teljes megegyezés jött
köztük létre.

Ha már mindent hiába kereste
az önnek szükséges zeneművet,
rendelje meg egy lapon az or-
szág legnagyobb szaküzletétől,
Moravetz zeneműkereskedésétől
Timisoara s a legrvidebb időn
belül kézhez kapja. Jegyzék ingyen

A kolozsvári városi tanács pontról-pontra megcáfolja Miloteanu vádjait

Dr. Hodor felügyelő folytatja a vizsgálatot a tanács ellen. Miloteanu vezérfelügyelő hat vádpontja. Ismét kísért a tanács feloszlatásának kérdése. Hodor közigazgatási vezérfelügyelő nyilatkozata

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az a végnélkülinek látszó tojástanó, amely a kolozsvári városi tanács feloszlatása, vagy fel nem oszlatása, büntösségének, vagy ártatlanságának megállapítása körül immár csaknem megválasztásának és megalakulásának pillanatától kezdve lankadatlan hővességgel folyik — a mai nappal, remélhetőleg döntő fázisához érkezett el.

Amint ismeretes, néhány héttel ezelőtt Kolozsvárra érkezett St. Miloteanu közigazgatási vezérfelügyelő, azzal a belügyminiszeri megbízással, hogy Kolozsvár városi tanácsát eddigi gazdálkodásáért felelősségre vonja. Juhoda A. Karoly kolozsvári nagyvállalkozó feljelentése alapján hat pontba összesűrített vádiratot olvasott Miloteanu felügyelő a kolozsvári tanács fejére és néhány napi kolozsvári tartózkodás után, — amely idő alatt betűkiutást nyert a város közigazgatásába, pénzügyeinek menetébe és ügyvitelébe — a város polgármesterének és tanácstagjainak meghallgatása nélkül egyoldalú jegyzőkönyv felvétele után visszautazott a fővárosba, hogy értekezletre jelentést tegyen. Nyilvánvaló, hogy Miloteanu vezérfelügyelő jogtalanul és törvénytelenül járt el akkor, midőn jelentését a megvádoltak meghallgatása nélkül fogalmazta meg és valószínűleg ennek tulajdonítható, hogy a Miloteanu felügyelő által elkészített vádoló jelenés dacára sem történt meg eddig a kolozsvári városi tanács hónapok óta belgért feloszlatása.

A városi tanács és az újabb vizsgálat

A legfőbb közigazgatási bizottság ugyanis, amely végző fórumon illetékes a vádak alapos, vagy tarthatatlan volta fölött dönteni és ebben az értelemben határozni, Miloteanu felügyelő jelentését annak hiányos és hűségos volta miatt visszaküldte a belügyminisztériumba. Goga belügyminiszter most dr. Hodor közigazgatási vezérfelügyelőt bízta meg a kolozsvári városi tanács ellen emelt vádak ügyében folytatott vizsgálat kiegészítésével és a város urainak meghallgatásával. Dr. Hodor ma Kolozsvárra érkezett és utjának, missziójának céljáról szonál avizálta a városi tanács tagjait. Hodor felügyelő a tanács minden egyes tagjának megküldötte a négy gépirásos oldalon összefoglalt, hat pontot tartalmazó vádiratot és csütörtök délután hat óráig adott haladékokat a tanácsosoknak az egyes vádpontok kimerítő írásbeli megválaszolására. A városi házban, ahol az utóbbi időben a felozlatási hírek elcsitulása óta a kedélyek némileg megnyugodtak — bombaként csapott le Hodor Viktor megérkezésének híre. A tanács állandó bizottsága Osvada Vasile polgármesterhelyettes elnöklétével értekezletet tartott, amely behatóan foglalkozott Hodor dr. delegációjával kapcsolatos helyzettel.

A tanács szocialista tagjai azt az álláspontot képviselték, hogy Kolozsvár belügyébe való beavatkozás törvénytelennek deklarálják és a vádpontokra negatív választ adnak. A városi tanács azonban ezzel szemben elhatározta, hogy a tanácsosokat még a mai nap folyamán újabb értekezletre hívja össze, amelyen kollektíve fogják az egyes pontokra adandó választ összeállítani és megszerkeszteni.

Mit tartalmaz a városi tanács ellen szerkesztett vádirat

A Miloteanu felügyelő által összeállított vádirat sorrendben a következőkkel vádolja meg

Kolozsvár városi tanácsát:

1. A közigazgatási törvény 27 ik paragrafusa értelmében a városi tanácsnak legkésőbb márc. 31 ig össze kellett volna ülni. Ennek ellenére azonban a tanács csak három héttel később, április 21 én ült össze. Mi volt e késlekedés oka, — kérdi a vádirat, amelynek következtében Kolozsvár municipiuma három héti törvényes vezetőt nélkülözni volt kénytelen.

2. Április 21—június 21 iai időközben a városi tanács állandó bizottsága saját hatáskörében intézte a város ügyeit anélkül, hogy erre a nagytanácsról meghatalmazása lett volna és oly kérdésekben is döntött, amelyekben a közigazgatás egységesítéséről szóló törvény 50. és 51. paragrafusai értelmében csak a községi tanács illetékes.

Ez a törvényes alap és kellő meghatalmazás nélkül dolgozó városi tanács a rövid időközben 12,553 537 lej 21 banit adott ki.

A június elsején tartott közgyűlésen az állandó bizottság provizórikus meghatalmazást kapott a közgyűlésől oly ügyek vitelére is, amelyek a nagytanácsot illetnék, anélkül azonban, hogy a tanács az április elsejéről törvénytelenül hozott határozatokat ratifikálta. Milyen törvényes érteke van tehát ezeknek a határozatoknak, kérdi a vádirat és ki vállalja a felelősséget az ez időszakában manipulált 12 millió lejért.

Bajok a polgármester fizetésével

A harmadik pontban kifogásolja a vádirat, hogy a polgármester havi fizetését 36 ezer, a helyettespolgármesterét 24 ezer, az állandó bizottsági tagokét pedig 15 ezer lejben állapította meg a községi tanács, holott a 16711 es számú, május 20 ról keltezett belügyminiszeri körrendelet figyelmezteti a municipiumokat, hogy a polgármester fizetését az év elején a költségvetés összeállításánál állapítják meg és ezt a tanácsosoknak szaporítani nincs joga. Ez a tanács határozat ellenkezik tehát a közigazgatási törvény 34 ik és a számviteli törvény 41 ik paragrafusával.

A 4 ik pont az Avram Jancu szobor kérdését hánytorgatja. A városi tanács nyolcmillió lejt szavazott meg Dumitru Bărlad szobrászművésznek a szobor elkészítéséért és a következő három év költségvetésébe egy-egy millió lejt irányzott elő erre a célra, a többit pedig nyilvános gyűjtés útján összehozhatónak véve, — garantálta a szobrásznak. Milyen fedezete van a városnak nyolcmillió lej garantálására, — kérdi a vádirat.

A legnagyobb figyelemre azonban talán a vádirat 5 ik pontja tarthat számot. Ebben a vádirat a következőket mondja:

Vajjon biztosítottak látszike a város jó ügymenetele akkor, midőn az egészségügyi osztály élén nyomdász, a technikai osztály élén ügyvéd, az állategészségügyi osztály élén pedig keztgyááros áll.

A 6 ik pontban végül konstatálja a vádirat, hogy a tanács nyolc tagja nem tud románul, az állandó bizottságban Hubai Karoly nem ismeri a román, Tuffli Richárd pedig a magyar nyelvet.

Mit mond dr. Hodor közigazgatási vezérfelügyelő

Még a délelőtt folyamán felkerestük a városi tanács tanácssterme melletti kis szobájában dr.

Hodor Viktor közigazgatási vezérfelügyelőt, akinél kolozsvári utjának céljai felől érdeklődtünk. Hodor dr. a következőket mondotta az Uj Kelet munkatársának:

— Azzal a megbízással jöttem Kolozsvárra, hogy a Kolozsvár városi tanácsának eddigi működése ügyében indított vizsgálat kiegészítésül és befejezésül a város polgármesterét és magukat a tanács tagokat is meghallgassam. Miloteanu vezérfelügyelő ugyanis nem élt a közigazgatás egységesítéséről szóló törvény 275-ik paragrafusának azzal a rendelkezésével, hogy a jelenlegi tanács ellen emelt, hat pontban összefoglalt vádak ügyében a megvádoltak észrevételeit is meghallgassa. A belügyminisztériumtól nyert mandátum alapján a kihallgatások eredményéről jelentést teszek a legfőbb közigazgatási tanácsnak, amely végző fórumon hivatott dönteni a kérdésben.

A tanács feloszlatása

— Nemcsak Kolozsvár, hanem az egész ország közvéleményét minduntalan alarmirozzák a tanács feloszlatását kolportáló hírek. Honnan erednek ezek a hírek és mennyiben felelnek meg a valóságnak? — kérdeztük.

— Az első kérdésre nem adhatok választ — mondotta a felügyelő. Ami a feloszlatást illeti, ne várjunk elébe a legfőbb közigazgatási tanács döntésének, amely — remélhetőleg rövidesen — végleg pontot fog tenni a sokat hánytorgatott kérdés végére. Hogy a tanács a vádakat milyen elbírálásban fogja részesíteni és elgondolnak fogja-e tartani a városi tanács feloszlatására, azt természetesen előre megjósolni nem lehet.

Végül a kolozsvári villamosműnek elmozdított igazgatója, Roata méraók ügyében érdeklődtünk, akinél közeli reinterjúzásról keltek hírek szárnyra az utóbbi időben. A vezérfelügyelő ur azt válaszolta, hogy a Roata ügy szintén a legfőbb közigazgatási tanács előtt fekszik, amely közelebről dönteni fog a kolozsvári villamosművek volt igazgatójának felelőssége ügyében.

A városi tanács komolytalannak minősíti a vádakot

A városi tanács tagjai délután értekezletet tartottak, amelyen pontról pontra megvitatták a tanács működése ellen Miloteanu felügyelő által emelt vádakot, hogy az azokra adandó választ megszerkesszék. Egyhangulag és egyöntetűleg leszögezték a tanács tagjai, hogy a vádak minden komoly alapot nélkülöznek, nevétségesen kicsinyesek és durva rabuliztikával lettek előrincigálva. Talán elegendő is kiemelni az első pontra adott választ, amelyben a tanács megállapítja, hogy megalakulása azért történt három heti késéssel, mert első alkalommal a prefektus randeletére csendőrök zárták el az új tanácsosok elől a városi háza bejáratát, az állandó bizottság tagjait a tanács választotta meg és ami az 5 ik pontot illeti, a tanácsosok szakképzettségüknek többször tanujelét adták. Egyébként az ország belügyeinek élén egy posta áll és a közegészségügyi miniszter a privát életben a történelem tanára volt... Egyetlen komolyabb pontja a vádaknak a harmadik, amelyre vonatkozólag kifejti a válasz, hogy az állandó bizottságot működésében megakadályozta a közigazgatási törvény végrehajtási utasításának hiánya, de összes intézkedéseire utólagosan megkapta a városi közgyűlés jóváhagyását.

A városi tanács ellen emelt vádpontok tarthatatlanságából, de különösen Miloteanu vezérfelügyelő magatartásából nem nehéz megállapítani, hogy azoknak igazi célja a jelenlegi tanács feltétlen feloszlatásának keresztülvitele és nem tőr kétséget, hogy Kolozsvár jelenlegi honatyái ellen emelt vádakot a politika sugalmazta. Most már csak az a kérdés, hogy a legfőbb közigazgatási tanács szonozni fogja-e magát ezzel a politikával. Kaszner R-zsó

Valódi bőr ridikól!

95 leiert a most megnyitlt Corso-Bazárban
Cluj, Calea Regele Ferdinand 17.

A zongorák olcsóbbak lettek,

Triska I. zongoranagyraktárában

ne mulassza el érdeklődni
Telefon 4-19. Cluj, Str. Saguna (volt Bartha Miklós-utca) 14. Telefon 4-19.

Legolcsóbban **fest, tisztít UNIO, Cluj** Fióközlet Str. Barițiu 2., Str. Iuliu Maniu 8. Cal. Motilor 110. Gyár C. Regele Ferdinand 133. Telefon 877

Megze
grafologia
és szövegge
da beismer
Akinek ke
szetesen el
vagy az ol
sz övéhez,
Hosszas er
írásom utá
talan emb
ság fölött
nincs benn
után itélve

Mindig
ból mi mi
kiolvasni.
önnék, vaj
l'd, vagy
tülekedő,
vagy tudó
vannak en
érintkezem
ők és mic
belőlük va
készülve.
nyos embe
dühösek,
fölött okos
Vagy: ho
hőstéségg
al Rassid
gon; hogy
kétégbeje
egosta, c
Olyan en
olyan győ
nál nekem
olyan egy
a valóság
tettek és v
embereket
semmint é

Minden
aminthogy
Am minde
stílusa, am
a kézírása
magva, am
szorosan
Azt tartom
világot elk
mint az a
találom eg
képesek v
vagyunk k
öt irott so
nába, vag
volna nagy
állapították
azonban c
beriségnek
vagy fiatal
ember, vag
kezü. vidá

Ha Szé
a nevét, a
volna jelle
egy irott
meri meg
ság élt-e
ember, vag
Ha mégan
Dante „Ist
nyítani tu
és szeszély
tulozni sz
jából nemo
lelki életet
nem épp
egyáltalába
hosszu em
rozsdavörö
kedő, vag
ben drámá
volt és ho
temperame
Dantét
tragikus a
sem lesz,
maga Dan
olvasunk,

Néhány szó az írás rejtelmeiről

Irta Karel Capek

Megeleveneztem magamnak egy nagy német grafológiai művet. A könyv tele van példával és szöveggel, amibe megpróbáltam belemélyedni, de beismerem, hogy nem okosodtam meg tőle. Akinek kezébe került ilyen fajta könyv, természetesen elsősorban a saját írása után böngész, vagy az olyan után, amely leginkább hasonlít az övéhez, hogy megtudja, voltaképpen ki is ő. Hosszas erőlködés után megtudtam, hogy kézírásom után ítélve, egészen szerény, de nyugtalan ember vagyok. Bizonyos adag korlátosság fölött rendelkezem, semmi temperamentum nincs bennem, az enyelgés pedig bizonyos jelek után ítélve, intelligens szélhámos is vagyok.

Mindig is csodálkoztam azon, hogy az írásból mi minden lehető és lehetetlen tudnak kiolvasni. A grafológus meg tudja mondani önnek, vajjon fukar-e ön, vagy adakozó, szolid, vagy rabbiátus, iszákos, avagy hín piperkőc, tülekedő, vagy remete, nyafka, vagy inyenc, vagy tudom én, mi. Azért csodálkoztam, mert vannak emberek, akikkel immár husz éve érintkeztem és máig sem tudom, voltaképpen kik ők és micsoda szerzetek tagjai. Mindig kibújik belőlük valami, amire soha el nem voltam készülve. Legtöbbször konstatalem, hogy bizonyos emberek szelidek, mint a bárányok, de dühösekké, mint az őrzőgő Roland, hogy módfelel okos, de emellett mérhetetlenül ostoba. Vagy: hogy végtelenül gyáva, de emellett a hősiességig bátor, hogy adakozó, mint Heron al Rassid és egyben szükmaru, mint Harpagon; hogy példásan rendes és ugyanakkor kétségbeesítően rendetlen; hogy förtelmes egoista, de emellett döbbenetesen jó fickó. Olyan energikus, mint Napoleon, de emellett olyan gyöngé, mint egy öreg nagynéni. Impozánsnak nekem, hogy a grafológusok az embereket olyan egyszerűen és világosan rajzolják meg: a valóságban e dolgok nem olyan leegyszerűsítették és világosak. Talán innen van, hogy az embereket inkább írásaik szerint ítéljük meg, semmint életük szerint.

Minden embernek individuális írása van, amint hogy mindenkinek individuális keze van. Am minden embernek megvan a maga írása és stílusa, amely épolyan jellemző és egyéni, mint a kézírása, továbbá mindennek tartalma és magva, amit az ember leír, rendszerint nagyon szorosan összefügg legsajátabb egyéniségével. Azt tartom, hogy a mód, ahogy az ember a világot elképzei, nem kevésbé jellemző számára, mint az a mód, ahogy a „S“ betűt leírja. Azért találok egészen különösképp, hogy míg egy írás képesek vagyunk elolvasni, addig képtelenek vagyunk könyveket végigolvasni. Ha Homérosz öt irott sort hagyott volna hátra, amit Smyrnába, vagy történetesen Kolofóniába küldött volna nagybátyjához, ebből a grafológusok megállapították volna, miféle ember volt. Minthogy azonban csak az Iliászt hagyatékotta az emberiségnek, soha nem fogjuk megtudni, öreg vagy fiatal volt-e, kővér vagy ösztövé, ivóember, vagy absztinens, takarékos, vagy könnyűkezü, vidám, vagy zsenibes.

Ha Szent Pál valamelyik falra odairta volna a nevét, a grafológus kétségtelenül fölfedezte volna jellemének titkát. Minthogy azonban csak egy irott hitvallást hagyott hátra, senki nem meri megmondani nekünk, művészi hajlamosság élt-e benne, vagy pedáns volt, jó társasember, vagy szórakozott, vagy indulatos férfi. Ha mégannyi filológus is fogja tanulmányozni Dante „Isteni komédiáját“, aligha fogják bizonyítani tudni, hogy Dante, mondjuk, rendetlen és szeszélyes ember volt-e, gyorsbeszédű és aki túlozni szokott. Shakespeare két tuat drámájából nemcsak nem olvashatjuk ki, hogy miféle lelki életet élt a nagy Villian, de még azt a nem éppen lekicsinylendő tényt sem, vajjon egyáltalában létezett-e. Nincs fogalmunk róla, hosszú ember volt-e, avagy kurta, fekete, vagy rozsdavörös, kicsapongó, vagy hallgatag, verekedő, vagy gyáva, jó, avagy rossz fizető. Ellenben drámáiból értesülünk, hogy Hamlet milyen volt és hogy Othello milyen karakterisztikus temperamentum fölött rendelkezett.

Dantében sokat fogunk olvasni arról, milyen tragikus az emberi élet, de arról fogalmunk sem lesz, milyen tragikus, vagy komikus volt maga Dante. Pál leveleiből több olyan dolgot olvasunk, ami Istenre vonatkozik, mint ami

egy bizonyos Paulussal, vagy Saulussal nagyon kapcsolatban. Amivel azt akarom jelezni, hogy az írásnak mélyebb értelme abban rejlik, hogy föltárhajta előttünk az egész világot, de semmiestre sem lepleli le az író egyéni sajátosságait

és különösségeit. Amít írunk, az sokkal titkosabb és csodásabb, mint az írás, amivel írunk. Nem az író a betű rejtegette értelme, hanem a műve. De ennek az olvasásnak a titkát természetesen nem lehet megírni.

Oroszország

a román szövetségi szerződések ellen

Lengyelország legközelebb Jugoszláviával is szövetséget köt

(Gent, szeptember 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Románia legutóbb kötött szerződésével még mindig élénken foglalkoztatják az európai diplomáciát. Moszkvából ideérkezett táviratok szerint az orosz sajtó nagyon ingerülten ír a román-francia szerződésről, mert ez a szerződés francia támogatást nyújt Romániának Beszarabiát illetőleg. Franciaország közvetve a román-lengyel szerződés révén is ellentétbe került Oroszországgal, mert ebből a szerződésből könnyen konfliktus támadhat Franciaország és Oroszország között. Az „Izvestia“ annak a véleményének ad kifejezést, hogy Franciaország ugylátszik azért akar mindenáron Romániával szerződést kötni, hogy ellensúlyozza Olaszország balkáni befolyását. Azonban míg Olaszország Romániában ugyszólván ingyen biztosította a befolyást a maga számára, addig Franciaország nagy áldozatokat hozott az olasz befolyás ellensúlyozására.

Az orosz sajtó agresszivitásával szemben kellemesen hat Zaleszki lengyel külügyminiszternek a kisanatant és a lengyel sajtó közösen tartott lakomáján elmondott beszéde a Lengyelország és Románia közötti szövetségi szerződésről, valamint a Csehszázggal kötött barátsági és döntőbírósi szerződésről, amely Lengyelországot a kisananthoz köti. A közeli napokban — mondotta a külügyminiszter — ezt a közösséget még a Lengyelország és Jugoszlávia között kötendő barátsági és döntőbírósi szerződés is erősíteni fogja.

Románia hajlandó biztonsági szerződést kötni valmennyi szomszédjával

Mitilneun ünnepélyes deklarációja a népszövetségi ülésén. Olaszország szimpátiatüntetéssel várja a román királyi párt. Averescu tábornok készíti elő Romániában a látogatást. Egyéves állandó tanácsot ajánlott fel Romániának a Népszövetség. Összeül az orosz-román vegyesbizottság

(Bucuresti-Bukarest, szeptember 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Románia külpolitikájában a legutóbbi napok óta szokatlan élnétség uralkodik. Három irányban is folynak a tárgyalások, amelyeknek mindegyike igen jelentős eredménnyel végződhet Romániára nézve.

Románia a Népszövetségben

A külpolitikai tárgyalások közül kétségtelenül legfontosabb az, amely Románia állandó népszövetségi tanácsotagságára irányul. Genfből érkezett magántávirat szerint Románia népszövetségi állandó bizottsági tagja kritikus, mert Franciaország erre vonatkozólag Lengyelországgal szemben vállalt kötelezettséget. Így a kérdés még egészen nyitott. Románia érdekében interverció történt, hogy legalább egy évre adják Romániának az állandó tagságot. Titulescu azonban a megoldásnak eme módjával nincsen megelégedve és ragaszkodik ahhoz, hogy Románia három évre kapja az állandó tagságot.

Mitilneun ünnepélyes deklarációja

A Népszövetség tegnapi ülésén Mitilneun külügyminiszter beszédet tartott. Kifejezést adott Románia meleg rokonszenvének és hűségének a Népszövetség iránt. Nem akar konvencionális frázisokat használni, de mélyen átérzett meggyőződésnek ad kifejezést, amikor kijelenti, hogy Románia a békeszerződéseket és kötelezettségeket respektáló békét óhajtja és a Népszövetséget tekinti a legjobb eszköznek az általános kibékítéshez. Kifejezést adott annak a reményének, hogy visszatérnek a Népszövetségbe azok, akik eltávoztak és csatlakozni fognak azok is, akik még hiányoznak. A külügyminiszter beszédét ezekkel a szavakkal fejezte be:

Ezennel ünnepélyesen még egyszer megismétlem, hogy Románia jelenlegi határainak keretében kész bármikor biztonsági szerződést kötni a meg nem támadás elve alapján valamennyi szomszédjával, kivétel nélkül.

Mitilneun beszéde mély hatást keltett és azt lelkesen megtapsolták.

Románia megelégedéssel fogadja Németország beleépését

Ezzel kapcsolatban közöljük, hogy Németország a Népszövetségbe való felvételéről Mitilneun román külügyminiszter a következőket mondotta egy német lap munkatársának:

— Románia megelégedéssel fogadja Németország beleépését, mert ezzel hozzájárult a kívánt egyetértés megvalósításához. Románia reméli, hogy azok az államok, amelyek utóbbi időben távoztartották magukat Genfből, hamarosan vissza fognak térni. Másodsor azért, mert olyan nagyhatalomnak, mint Németországunk közreműködése a Népszövetség

munkáját meg fogja könnyíteni. Ami a speciális román álláspontot illeti, Mitilneun reményét fejezte ki, hogy a két állam képviselőinek a Népszövetségben való állandó kontaktusa a román-német függő ügyek elintézését is elő fogja segíteni.

Az olasz sajtó nagy ovációval fogadja Averescut

Élénk munka folyik a külügyminisztériumban a királyi párt olaszországi útjának előkészítése érdekében is. Egy Romániából keltezett távirat ma azt jelenti, hogy Averescu tábornok odaérkezett és előkészíti a román királyi pártnak az olasz udvarnál való látogatását. Politikai körökben nagy fontosságot tulajdonítanak ennek a látogatásnak, mert Olaszország nagy szimpátiatüntetést készült rendezni a román uralkodópár mellett. Mária királyné amerikai útja az olaszországi látogatás miatt halasztást szenved.

A pályaudvaron Averescut Badoglio marsall vezérkari főnök, Berdonoero külügyi államtitkár, Paolucci márk, Mussolini titkára, Drazzo márk bukaresti olasz követ, Lihovari római és Penescu vatikáni román követek, továbbá a római román kolónia fogadta, aki átölelte Badoglio tábornokot, melegen kezét szorított valamennyi megjelenttel, majd Mussolini autóján a Grand Hotelbe ment, ahol az olasz kormány vendége.

A lapok melegen üdvözlék Románia miniszterelnökét római látogatása alkalmából. A „Popolo d'Italia“ kifejti, hogy Averescu utazását nem szabad egyszerű formalitásnak tekinteni a román-olasz szerződés aláírása alkalmából, hanem ennek a látogatásnak nagyobb jelentősége van, mert jelenti a román-olasz viszony új periódusának kezdetét, amely Európa általános pacifikálása szempontjából bir különös fontossággal.

Bucuresti, szept. 15. Az orosz-román vegyes bizottság legközelebbi ülését októberben tartja orosz területen Moghlev mellett. A román bizottság tagjai Jovanovic tábornok, Zaharia és Huzarescu szignaranc-irrektorok, Jonescu a kisenevi törvényszék elnöke és a határőrsegélyek delegátusai.

Szeptember 16

vezérfelügyelőt, felől érdeklődött, mondotta az

em Kolozsvárra, másának eddigi szegálat kiegészítést megvárta és meghallgassam. anis nem élt a szóló törvény rendelkezésével, emelt, hat pontot a megvádoltak A belügyminiszterján a kihallgatásnak a legfőbb végső fórumon

ács felosztatása

em az egész országon alarmirozzák a hírek. Honnan nyílen felelnek ik.

adhatok választ a felosztatást bb közigazgatási remélhetőleg rőntenni a sokat Hogy a tanács a gja részesíteni és társai tanács felőre megjósolni

műnek elmozdítványában érdeklődéséről keltek n. A vezérfelügyelő a Roata ügyi tanács előtt emi fog a kolozsvári tanács felbelle-

komolytalannak

at értekezletet ra megvitatták eanu felügyelő azokra adandó angulag és egytagjai, hogy a t nélkülöznek, va rabuliztikálegendő is kiválaszt, amely megalakulása sel, mert első tere csendőrök a városháza beagjait a tanács pontot illeti, k többször tanács belügyének részességügyi miténelem tanára pontja a vádakkozólág kifejti ságot működéséggatási törvény, de összes in-ta a városi köz-

vádpontok tart-Miloteanu vezérnehéz megállle a jelenlegi társzűvitele és szvár jelenlegi politika sugalárdés, hogy a mosítani fogja-e Kasziner R-zsó

idikül

orso-Bazárban edinand 17.

Cal. Motilor telefon 877

Tomitza szatmári komisszárral szemben elejtették a bűnpártolás vádját

A váradí tábla készíti el a végleges vádiratot Markovitsné gyilkosai ellen

(Satu Mare-Szatmár, szeptember 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Beszámolt arról az Uj Kelet, hogy dr. Pop György szatmári ügyész elkészítette a vádiratot a szatmári zöldségárú asszony ellen elkövetett gyilkossággal vádolt Márton István és felesége Fehér Kati ellen. Pop ügyész a vádiratot dr. Lisca György vizsgálóbíróhoz nyújtotta be.

Az ügyészség vádirata alapján dr. Lisca György vizsgálóbíró a Márton házaspár ellen gyilkosság büntette miatt vádiratot tett, de Tomitza rendőrkomisszár ellen a vádat elejtette. Tomitza rendőrkomisszár a Markovitsné ügyben az első nyomozást vezette, több hétig ilt vizsgálati fogságban bűnpártolás gyanúja miatt. Márton István kérésére és felesége ugyanis letartóztatásuk után egyöntetű-

leg azt a vallomást tették, hogy Tomitza rendőrkomisszár tudott a bűncselekmény elkövetéséről.

A vallomás alapján a rendőrprefektus felfüggesztette állásából Tomitza komisszár, az ügyészség pedig a felfüggesztett komisszár vizsgálati fogságát rendelte el, később azonban ötezer lej kaució ellenében szabadlábra helyezték. Lisca vizsgálóbíró most elkészült vádiratában csak a Márton-házaspárt vádolja, Tomitza volt komisszár ellen a vádat elejtette.

Tekintettel arra, hogy a bűntény az esküdtbíró-sághoz tartozik, Erdélyben pedig az esküdtbíráskodás szünetel, a szatmári ügyészség felterjesztette az iratokat a nagyváradi táblához, amely el fogja készíteni a végleges vádiratot.

Két nagyváradi kereskedő adósságai elől külföldre szökött

A Páva-árubáz rövid karrierje és gyors összeomlása

(Oradea-Mare, szept. 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtt dr. Zoltán Jenő ügyvéd egy kolozsvári textilgyáros képviselőjében bűnvádi feljelentést tett a rendőrségen a Zsidfa-utcai Páva árubáz tulajdonosai ellen. Míg az ismertetlen helyre távoztak, kérte, hogy köröztesék iránt tegye meg a rendőrség a szükséges intézkedéseket.

A Páva-árubázát két fiatalember két hónappal ezelőtt kevés tőkével alapította meg. Egyikük akkor nősült, kapott százezer cseh korona hozományt, amit befektetett az üzletbe. Első dolguk természetesen az volt, hogy különböző helyekről tekintélyes áruhírt vettek fel. Így többek között egy kolozsvári cégtől is 130 ezer lej értékű árut szereztek. Az üzlet megindult, de két hónap után megfenekelett.

Azt, hogy a Páva-árubáz körül nincs minden rendben, Neumann Sándor cég nagyváradi képviselője vette észre. Magtuda ugyanis, hogy a kereskedők ötvenezer lej értékű árut üzleten kívül 30 ezer lejért értékesítettek. Neumann gyanút fogott és utána akart nézni a dolognak. Az üzlet azonban már akkor zárva volt. Azt hitte, hogy ez a zsidó ünnepek miatt van és várta, míg az ünnepek véget érnek. A Páva-árubáz azonban akkor sem nyílt meg, sőt kiderült, hogy a két ambiciózus kereskedő megszökött Váradról. Biharpüspökön a határállomáson látták őket, amiből arra következtettek, hogy egyik Magyarországra, a másik Csehszlovákiába szökött apósaikhoz.

Tanuk jelentkeztek a rendőrségen, akik szombaton éjszaka látták, hogy kocsit áll meg a Páva-árubáz előtt és onnan árukat hoztak ki. Nyilvánvalóan látszik tehát, hogy hitelezési csalásról van, minek folytán a károsult kolozsvári cég megteheti a bűnvádi feljelentést. Az ügyben több feljelentés várható, meg valószínűnek látszik, hogy a nagyváradi piac is erősen érdekelve van.

Senki sem tudja, hogy miért nevezték ki a kormánybiztosokat

A pénzügyminisztérium szerint a vállalatok maguk kérték a kormánybiztosok kinevezését, az érdekelt vállalatoknak azonban eszük ágába sem jutott ezt az intézkedést kérni

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap hírt adtunk már arról, hogy a „Monitorul Oficial” szeptember 11-iki száma közölte az ipari és kereskedelmi miniszternek azon rendeletét, amellyel két erdélyi vállalat élére kormánybiztosot állított. A hír csak ma került el az ipari és egyéb közgazdasági érdekeltségek szélesebb rétegeihez és így az általános megdöbbenés a tegnapnál is nagyobb arányokat öltött. A rendelkezés nemcsak az erdélyi és a többi csatolt területeken keltett óriási konsternációt, hanem Bukarestben is, ahol hangsúlyozzák, hogy ez ellen a rendszer ellen, amelynek semmiféle törvényes alapja és létjogosultsága nincsen, a legélesebb harcot kell megindítani kivétel nélkül az összes gazdasági, pénzügyi és ipari rétegeknek.

Mit mondanak a pénzügyminisztériumban?

A Rapid távirati iroda bukaresti munkatársa ma a rendelettel kapcsolatban felvilágosításért fordult Lepadatu pénzügyminiszterhez, aki azonban mindféle erre vonatkozó nyilatkozatot elől elzárkózott. Míg Manolescu államtitkár külföldön van és így tőle sem lehet egyelőre nyilatkozatot kérni a kinevezések ügyében, a távirati iroda munkatársa Joanovici pénzügyi vezérigazgatóhoz fordult információért, aki a következőket jelentette ki:

— A kormánybiztosok kinevezéséről szóló rendelkezés részleteit nem ismerem ugyan, annyit azonban mégis kijelenthetek, hogy a gazdasági körök riadalma teljesen indokolatlan. A Monitorul Oficialban megjelent rendelkezés nem lehet generális természetű és csupán arról van szó, hogy csak azon vállalatok élére állítanak

kormánybiztosot, amelyek maguk kérik ezeknek kinevezését, hogy ezáltal nyújtsanak garanciát a nacionalizálási törvény végrehajtására.

A bukaresti UGJR nyilatkozata

A „Rapid” munkatársa ezután a nagyiparosok és munkaadók országos szövetségének központját kereste fel, ahol azt a felvilágosítást nyerte, hogy a szövetség még nem talált kontaktust az érdekelt vállalatokkal és így a kormánybiztosok kinevezésének tényleges indokát még nem tudják. A kinevezések váratlanul érték a szövetséget is, amelyekre már csak azért sem gondolhattak, mert a pénzügyminiszter alig egy hónappal ezelőtt jelentette ki hivatalos kommunikéban, hogy a kormánynak nincsen szándékában a vállalatok élére kormánybiztosokat kinevezni.

A szövetség vezetősége kijelentette, hogy amennyiben ostrojjal kényszerítették rá a vállalatokra a kormánybiztosokat, a szövetség a legélesebb harcot fogja megindítani ez ellen a rendszer ellen, amelynek nem lehet létjogosultsága egy olyan országban, ahol a gazdasági alapépítmenyt a magántulajdon és a gazdasági konszolidáció elve képezi.

Egyik vállalat sem kéri kormánybiztos

Ezzel a bukaresti híradással egyidejűleg telefonon érdeklődtünk a nagybányai „Phönix” vegyészeti gyárnál és a nagyszabeni Allgemeine Sparkass-nál, ahová tudvalevőleg a kinevezések történtek, de mindkét helyen megcáfolták Joanovici pénzügyminiszteriumi vezérigazgató azon kijelentését, amely szerint a kormánybiztosok kinevezését maguk a vállalatok kérték volna. A Phönix vegyészeti-

gyár direktora épen ebben az ügyben utazott fel ma Bukarestbe és a gyár aligazgatójának kijelentése szerint a kinevezés éppolyan váratlanul, meglepetésszerűleg és minden indokolás nélkül érte a vállalatot, mint az Allgemeine Sparkassenél, ahol csak a lapok útján tudták meg a kormánybiztosok kinevezését.

Általános felzudulás a kinevezések nyomán

Tegnap már részletesen rámutattunk azokra a veszélyekre, amelyek ebben a kormánybiztos rendszerben rejlenek, nemcsak azért, mert a belföldi és külföldi tőkét egyaránt el fogja riasztani a komoly termelési munkában való részvételtől, hanem azért is, mert olyan emberek kerülnek az egyes vállalatok élére ellenőrzési és beleszólási joggal felruházva, akik nem rendelkeznek megfelelő szakismerettel, könnyen felboríthatják a vállalatok úgy termelési, mint értékesítési rendszerét.

Érthető tehát és teljesen indokolt az a felzudulás, amely a kinevezések hírére követte, és amelyek ellen a legélesebb ellenállást készülnek kifejteni az összes gazdasági rétegek.

Egy modern Jefta.

(Madrid, szeptember 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megrendítő esemény hírére jelentik a spanyol fővárosból, ahol egy zsidó származású marannus asszony, névszerint Leonora Nero, a bibliai Jefta módjára áldozta fel életét gyermeke életéért. Leonora Nero ugyanis öngyilkos lett, amelyet egyetlen fiának a marokkói harctérről való hazajövetele napját követő napon követett el, mert, amint mondták, fogadalmat tett, hogy feláldozza magát Istennek, ha fia szerencsésen visszatér a marokkói harctérről.

Leonora Nero asszony az ugynevezett marannusok közül való, kinek családja még ötven évvel ezelőtt marannus életmódot folytatott, olyképen, hogy kifelé katolikusok voltak, titokban, belső családi életükben pedig megőrizték a zsidó vallást.

Férje elég jövedű publicista volt, aki különösen a zsidókkal foglalkozott sokat írásiban és szüntelen szemrehányásokkal illette a spanyol népet, mely megbocsáthatatlanul vétkezett a zsidó nép ellen. A Nero-család egyébként általános köztiszteletnek örvendett úgy a spanyolországi zsidók, mint a nemzsidók között.

Vagy hat évvel ezelőtt elhalt Eleonora férje, hátrahagyva özvegyét és tizenhat éves fiát, Leon Nerót. Az özvegy életét ezután fia nevelésének szentelte, akit Madrid egyik legelőkelőbb nevelőintézetében helyezett el.

Midőn Leon Nero épen husz éves lett, kitört a marokkói forradalom és Leonnak be kellett vonulni katonai szolgálatra.

Az anya kétségbeesetten fűtött fűhöz-fához, hogy kimentse egyetlen, forrón szeretett gyermekét, fáradozása hiábavalónak bizonyult. Nem használt se sírás, se könyörgés, Leont a marokkói harctérre vezényelték.

Keserves napok következtek ezután Eleonora Nero életében. Ejjel nappal sirt és rimázkodott fia visszatéréseért és midőn hónap hónapot követett és látta, hogy könyörgése eredménytelen, fogadalmat tett, hogy amennyiben fia szerencsésen visszatér, hálaképen feláldozza magát.

Néhány héttel ezelőtt Leon Nero egészségesen visszatért a harctérről. Anyja örömkönyvekkel és örömjongással fogadta egyetlen fiát, majd nagy mulatságot rendezett tiszteletére, melyen a késő éjjeli órákig tánc és zene mellett szórakoztak.

Alig távoztak el a vendégek és a hazatérő fiu hálószobájába tért, az anya elhagyta a házat és nyomtalanul eltűnt.

Reggel Leon Nero levelet talált szobájában, melyben az anyja elmondja fogadalmát és bejelenteli neki, hogy mire levelét olvassa, már beváltotta fogadalmát. A szerencsétlen asszony holttestét néhány nappal később parti halászok kifogták.

— Ludendorff újra megházasodik és egy orvost vesz el. Münchenből jelentik: Ludendorff tábornok, a német hadsereg volt vezérkari főnöke, aki tudvalevőleg nemrég vált el feleségétől, legközelebb újra megnősül és egy orvost vesz el. Ludendorff új menyasszonyának Kemnitz Matild a neve. Az esküvőt a jövő héten kedden tartják meg a starnbergi tó mellett fekvő Tutzing városában.

Keleti sofförök

Ictá: Dr. Wolfgang Wetsl

Beirut, szeptember hó.

Ó, nagy is'en, ezek a sofförök!
Tapasztalatom szerint legostobábbak és legügyetlenebbek Keleten a török sofförök, bár be kell vallanom, hogy sokat nem ismerek közülük. Éppen ilyen vigyázatlansok és mint mechanikusok, éppen olyan tehetségtelenek az örmények is. (Négy év óta egyetlen autóbalesetem volt és azt egy örmény sofförnek köszönhetem, aki kocsmát egy hídól leborította a tóba.) Bátor, hidegvérű és ügyes sofförök az arabok: úgy viszik a gépkocsit, mintha a kormánykerék helyett a lovat feszítenék két lábával. Galopp, galopp! Nem is ismer más tempót. Viszont egy év múlva a legjobb kocsi is tönkre teszi és ez az érem másik oldala. Főléfélé szinte elvből fokozza a sebességet, lefelé ugyancsak elvből fék nélkül gurítja a kocsi, a tempó: soha nem csökkeni és ha az autó olyat zökken, hogy az utasok kirepülnek úlésszából, az arab sofför szíve ujjong.

A kelet legjobb sofförjei a zsidók. Éppoly vakmerő tempóban viszik a kocsi, mint az arabok, de a kocsi és gépezet: sokkal jobb karban tartják, kitűnő mechanikusok, akik jobban ki tudják használni a motort, mint az arabok, jól olvassák a térképet — ami sok mindennél több ér — és a világ minden fontosabb nyelvét megértik. Ezzel szemben hazunót harminc százalékkal drágábbak az araboknál, igényesebbek és fészírozott turákra kevésbé hajlamosak. A kocsi jó állapota fontosabb eöztük a momentán keresetnél — az arab viszont legfőképpen a gummi elhasználására gondol, sohasem a kocsi épségére.

Az arab, ha igazán v. zsidó utakra készülök, ha Bagdadból Beirut akarnék eljutni, erre van egy druz sofföröm. Ideálja ez az ember az igazi autózestőknek. Erős, vállas, mindig tisztán öltözve, mindig barátságos, hallgatag, soha sem dühöng, soha nem iszik. Úgyes, elővigyázatos, kitaró és olyan bátor, mint Karl May egy hőse. Egy alkalommal száz arab támadta meg autóját, mert engem és társaimat angol tiszteknek tartottak. A druz testvéremmel és nagybátyjával, akik velünk jöttek, a husszoros túlerőt futásra kényserítették. Harom nappal később szerényen beállított a szobámba. Eöadta, hogy a fivére beszélni öhajt velem és arra kér, jöjjen le hozzá. Odamentem, Said Hamdi — így hívják a fivért — egy darab ember, felkunkorított fekete bajusszal, fénylő szemekkel, fehérégtől ragyogó fogakkal, ö felesége a hűségi király hátseregének főhadnagya volt. Dszrubában várt.

— Allah nevére esküszöm, doktor, én szeretlek. Más vagy, mint általában az európaiak. Eljöttél hozzánk, anélkül, hogy katonai fedezetet, anélkül, hogy irásokat követeltél volna. Velünk eszel-iszol, a földön alszol kint a szabadban, nem félsz a beduinoktól, a kutyafajzattól, azért szeretlek. És ha akarod, testvéri szövetségbe léphetünk. Hízam a te házad, a tiéd az az enyém. Pánzem a tiéd, barátom a te barátod, testvérem a te testvéred. Ha veszályban leszel és hívez, jönni fogok és ha engem fenyeget veszély, te fogsz megvédeni. Legyünk testvérek, mintha egy anyától származnánk.

Megköszöntem az ajánkozást és azt mondtam, soha nem felejttem el neki, hogy megmentette életemet, hogy barátsága nagyon drága az én számomra, az ö háza az én házam, barátai az én barátaim, ellenfelei az én ellenségeim és testvéremül tudom öt, mintha egy anyától származnánk és arcon és ajkon csókoltuk egymást...

Uram, ha valamikor sofförre lesz szükségük, ajánlom önöknek Hassad ed Dursit. Nem iszik, nem dohányzik és fegyverrel nyolevan lépésre eltalálja a pik egyest. Csodálatos sofför ez a fiu, aki testvére az én testvéremnek, Said Hamdinak.

— Nemzetközi kokaincsempészeket fogtak el Berlinben. Berlinből jelentik: Az itteni büntügyi rendőség letartóztatott egy négytagú bandát, amely kokaincsempészéssel foglalkozott. A csempészek Páris és Riga között között közlekedtek. A vizsgálat során kiderült, hogy a csempészek orosz származású emigránsok.

Módosítani fogják a régensséget?

Hír szerint Mária királyné tagja lesz a régensségnek

(Bucaresti-Bukarest, szeptember 15. Radu.) Az „Adeverul“ és a „Politica“ című lapok értesülése szerint felsőbb körökben elhatározták a január 4-én létesített régensség módosítását olyképen, hogy Mária királyné is tagja lesz a régensségnek. E célból a parlament özi ülészaka alkalmával nemzetgyűlést fognak összehívni, amely a javaslatot kétségkívül magáévá teszi.

Mindössze 199 zsidó diák iratkozhatik be a magyar egyetemekre

(Budapest, szeptember 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar kultuszminisztérium most állapította meg rendeletileg az 1926/27. évi tanévben felvethető elsőéves egyetemi hallgatók számát. Amint tudjuk, a numerusz klaususz szerint ennek a számnak az öszszaléka adja meg a felvehető zsidó vallású hallgatók számát. A törvény gyakorlati alkalmazása azonban egy történi, hogy nem a miniszteri rendeletben megállapított számhoz viszonyítják a zsidó hallgatók arányszámát, hanem a ténylegesen felvételeire jelentkezett hallgatók számához. Ugy, hogy a zsidó egyetemi hallgatók száma a minisztérium által megállapított határokon kívül attól is függ, hogy a mázhíttü erőteljesített diákok milyen mértékben kívánják tanulmányukat a főiskolákon folytatni.

A miniszteri rendelet értelmében a következő számban iratkozhatnak be elsőéves zsidó hallgatók az egyetemre: Budapesten a jogra 25, az orvosokra 20, a gyógyszerészetre 10, a nyelv- és történelmi szakra 17, a matematika- fizikai szakra egy se. Szegeden a jogra 10, orvosira 6, gyógyszerészetre 8, nyelv és történelmi 5, matematika fizika szakra 5 Pécsen a jogra 10, orvosira 6 gyógyszerészetre egy se, nyelv és történelmi 5. matematikára egy se. Debrecenben a jogra 10, orvosira 6, gyógyszerészetre egy se, nyelv és történelmi 5, matematikára egy se.

A tudományegyetemre így az egész országban összesen 143 elsőéves hallgató esnék ilyenformán. A műegyetemen az arányszámok így oszlanak meg: mérnökökre beiratkozhat 15, gépészmérnökökre 22, építésztire 5, vegyészmérnökökre 1, közgazdászira 5, tehát összesen 47 zsidó tanuló iratkozhat be.

Ezerint tehát az idén a magyar főiskolákra összesen 199 zsidó tanuló iratkozhatik be, ami a tavalyi arányszámokhoz viszonyítva már bizonyos kedvezőbb helyzetet jelent.

Fascista vezérkar alakult Csehszlovákiában

Gajda tábornok hadgyakorlatot tartott Prága környéken és a főváros ellen akar vonulni

(Prága, szeptember 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Gajda tábornok, a „Pravo Lidu“ híradása szerint vasárnap a Prága melletti Csernovitzban több aktív katonatiszttel megbeszélést folytatott. A gyűlés keretéből bajtersi vacsora szolgált. A „Pravo Lidu“ különösképp tartja, hogy aktív cseh tiszték szöba állanak egy tábornokkal, akik ilyen körülmények között bocsátottak el, vagy talán más célja van a gyűlékezésnek? — kérdi a lap. A „Cesco Slovo“ esti kiadása megerősíti a „Pravo Lidu“ híret és kiegészíti azzal, hogy felfegyverzett fascista szövetségek vasárnap Csernovitz mellett lövőgyakorlatokat tartottak, amelyeken Gajda egyenruhában vett részt. Egész éjszaka minden irányból lövések hallatszottak. Gajda, a hír szerint, fascista vezérkart alakított. Vidéken a tábornoknak igen sok híve van, különösen a földbirtokosok körében, akik arról ábrándoznak, hogy mint modern husiták rövidesen bevonulhatnak Prágába és elnyerhetik a várvavart hatalmat. Meggyőződésünk szerint Prágát három nap alatt elfoglalhatják. A jövő embere, szerintük, a cseh agráriuspárti Hodisa Milan, volt földművelésügyi miniszter, a magyar parlament volt tagja, akit a fascisták a külügyminiszteri székhelyen akarnak látni, bár alkalmas volna az elnöki méltóságra is. Hodisa egyike Csehszlovákia leggazdagabb embereinek.

Golyóval végzik ki Mussolini merénylőjét

A párisi olasz emigránsok tiltakoznak a kiadatás ellen. Tovább tart a feszültség Olaszország és Franciaország között

(Róma, szeptember 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Mussolini ellen elkövetett merénylet bonyolítása megkérdőjelezte eredményre jutott, amennyiben megállapították, hogy a merényletet Olaszországban készítették elő. A rendőrség Carrara tartományban hatvan kommunista tartóztatott le, akik az ottani kereskedelmi kamara Marseillesbe emigrált fői kárának vezetése alatt álltak. A sikeres merénylet után Marseillesben kellett volna összeülniük. A Rómában letartóztatott anarchisták és kommunisták száma százakra emelkedett, akik felett valószínűleg október 15-én ítélt a haditörvényszék. Október első napjaiban a kamara és a szenátus elfogadja a haláltörvényszék négy, a kormánytól delegált bíróból és az illetékes esküdtészi elnökből fog állani. Az ítéletet golyóval hajtják végre. Más törvényjavaslatot is terjesztettek be, amely szerint a kormány felszólítására a külföldről haza nem térő olasz állampolgárok minden vagyonát elkobozzák.

Párisból érkezett távirat szerint a Franciaországban élő olasz emigránsok egyesülete három memorandumot küldött Briandnak, amelyekben hevesen tiltakoznak az olasz kormány eljárása ellen. Nyavetségesnek mondják Mussolini követelését, hogy szolgáltatassanak ki Olaszországnak minden emigránst. A memorandum meg van győződve, hogy a francia kormány nem teljesíti ezt a kérést. A merényletért erkölcsileg Mussolini felelős — mondja a memorandum — akinek fascista diktatúrája elkeserítette a népet.

Briand távollétében Poincaré miniszterelnök ma

fogadta báró Avezano olasz nagykövetet, akivel tárgyalta a Mussolini ellen elkövetett merénylet nyomán támadt francia-olasz ellentétéről. Az esti lapok megállapítják, hogy Briand és Grandi genfi megbeszélésének semmiféle jó hatása nem volt, sőt ellenkezőleg az olasz sajtó részéről most még hevesebben támadják Franciaországot. Az esti lapok szerint Mussolini, úgy látszik, még most sem akar lemondani terveiről, noha a francia lapokból láthatja, hogy kíváncságnak teljesítéséről szó sem lehet. Franciaország kíváncsian várja, vajjon Mussolini elfog-e menni eddig, hogy formális demarsban követeljen befolyást Franciaország belügyeibe.

Luzano, szept. 15. Késő este ideérkezett hírek szerint ma délután Triestben súlyos összeütközés volt a rendőrség és a fascisták között, amelynek során mindkét fél fegyverét használta. Az eddigi megállapítások szerint egy fascista elesett, egy másik pedig súlyosan megsebesült. A rendőrök közül igen sokan súlyosan megsebesültek. Olaszországból érkező utasok szerint Triestben ma este kihirdették az ostromállapotot. Közlebbi részleteket még nem lehetett megtudni, mert az olaszok a legzigorubb távirat- és telefoncenzurát gyakorolják.

— Felrobbant és elsüllyedt egy orosz postahajó. Konstantinápolyból jelentik: Batum kikötő közelében egy orosz postahajó a kikötő aknahálózatába ütközött és hatalmas robbanás következtében elsüllyedt. Ötven utas vízbe fullt. A mentést rendkívül megnehezítette a nagy köd és az aknák veszélye.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő dr. Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai napról

Csütörtök
5687. Tisri 6.
1926. szept. 18.

Banu államtitkár Erdély közegészségügyi állapotáról. Banu közegészségügyi államtitkár egy új átiratnak nyilatkozott a zilahi Astra-ünnepélyen való részvétele alkalmával néhány erdélyi városban nyert közegészségügyi tapasztalatokról. Az államtitkár főként az északi városokat látogatta meg, többek között Zilah, Nagybánya, Máramarosziget, Szatmár és Nagykároly egészségügyi intézményeinél volt. Banu szerint a vidék egészségügyi intézményei általában kielégítő helyzetben vannak, azonban még sok a javítani való. Ami a kórházviszonyokat illeti, a nagykárolyi kórházzal távolról sincs megelégedve, a többi város kórházaitak viszonyai kielégítették. Szükségének tartja az ilyen látogatások állandósítását és különösen a járványok leküzdése elleni intézkedések rendszeresítését. Baj, hogy nagyon kevés az orvos ezen az északi vidéken, pedig a lakosság kulturális fejlettsége kedvezne az egészségügy általános helyzetének.

Az idei sékelakció eredménye. Néhány héttel ezelőtt az E. Z. N. Szövetség központi irodája közölte a befolyt sékelek kimutatását. Ujabbán a Szövetség központjához a következő sékel számlások érkeztek be: Nagyenyed 7 (eddig összesen 66), Balázsfalva 75, Máramarosziget 27 (eddig összesen 177), Szatmár 166, Székelyudvarhely 156, Vulkán 24, Karánsebes 107, Szilágyoslyó 92, Felsőbánya 10, Émére 4, Szilágyocseh 2 (eddig összesen 44), Apahida 19, Sínérváralja 30, Avasfelsőtlu 14, Kiskalota 30, Bélbor 17 (eddig összesen 21), Vajdahunyad 13, Felsővisó 16, Magyar-nemegye 3, Kápolnokmonostor 2, Nagysármás 4, Oltóhévíz 1 (eddig összesen 18), Écsancsika 1, Galacsfalva 5, Szatmárhegy 7, Alsószombattalva 2, összesen 834. Az eddig kimutatott 6661-el összesen 7495 sékel. A legutóbbi Arednak kimutatott 431 sékelből 50 sékel Csermőé, tehát Arad 381, Csermő 50 drb. A fent kimutatott összeg még mindig nem nyújtja teljes képét az idei sékeleredménynek, mert még mindig igen sok helyicsoport van, amely nem fejezte be teljesen a sékelakciót. A Szövetség központi irodája ismételtén felszólítja az összes helyicsoportokat és sékelbiztosokat, hogy a még hátralévő sékel-munkát haladéktalanul végezzék el és az elszámolásokat már a legközelebbi napokban ejtsék meg a központi irodával, mert a konferenciára csak azok a sékelek jogosítanak fel választásra, amelyek ténylegesen befolytak a Szövetség központjához.

A Palesztinahlvtal közleményei. Ismételtén figyelmeztetjük azokat, akik Hamilazival (a Clonista Executivétől) kapott certifikát, akarnak a közeljövőben Palesztinába kivándorolni, továbbá azokat, akiknek a Központi Palesztinabizottság szavazott meg certifikátot, hogy meglévő certifikátjaik csak szeptember hó 30-ig érvényesek. Udevelsüket tehát ezen időpontig vizumcztatniok kell. A vizum után a keltezésétől számított 3 hónapig érvényes. Fenti figyelmeztetés nem szól azoknak, akik a palesztinai kormánytól kaptak bevándorlási engedélyt (Driss). Ez engedély alapján keltétől számított egy éven belül bármikor kapható vizum.

Kokain helyett naftalint csempészett egy paralizikus. Bécsből jelentik: Két testvér állott vádlottként a bíróság előtt: Weiber Károly és Rudolf, akik sorozatos csalásokat követtek el. Az volt a trükkjük, hogy nagy pénzösszegeket, valamint rendkívül értékes ékszere-

Olasz lapok szerint Oroszország és Románia rövidesen felveszik az érintkezést

Bucaresti Bukarest, szeptember 15. A ma Bukarestbe érkezett olasz lapok arról adnak hírt, hogy Románia és Oroszország között a legrövidebb időn belül megtörténik a formális összeköttetés felvétele. Az összeköttetés helyreállítását az olasz lapok a következő feltételek alapján képzik el:
1. Románia de jure elismeri Oroszországot.
2. Oroszország 10 év alatt visszafizeti Romániának a háboruban Mocszkvába szállított román kincsek értékét.
3. Beszarábia végleges rendezésének kérdését 10 évre elhalasztják.

ket vettek kölcsön és zálogba „kokaint” adtak értük, nagy diszkréció mellett. Később aztán kiderült, hogy kokain helyett mindig naftalin volt a dobozokban és üvegekben. Az egyik vádlott azzal védekezett, hogy ő nem is tudja mit csinált, ő paralizikus és az nap, amikor az egyik csalást elkövette, éppen Wagner-Jauregg egyetemi tanár klinikáján kezelték paralizis ellen. A bíróság elrendelte a bizonyítás kiegészítését.

Kisiklás a dévai vasútállomáson. A dévai állomáson rossz váltás miatt kisiklott a 3722-es számú tehervonat. Szeptember 12-én éjjel történt a szerencsétlenség, melynek főérdekessége az, hogy a királyi küldönyt, melyben Ötökéze Ferdinánd király külföldi útjáról hazatért, egy órával a kisiklás előtt robogott át az állomáson. Hat vagon kiugrott, de emberéletben nem esett kár. A szerencsétlenség okozójának Igna váltóőrt tartják, aki ellen az eljárást megindították.

Elvészett utlevél. Kahn Eszter buenos airesi (Argentína) 10 éves kislány elvesztette utlevelét: Kólozsváron. Kéri a becsületes megtalálót, hogy ezt az egyetlen igazoló okiratát, ami szerke nézve értékkel nem bír, juttassa el Ernster József vendéglőshöz (Wesselényi Mihály utca).

Stanioft
Nagyban is szállít **Róvósz Béla** papirkereskedése Marosvásárhelyt.
Kérjen ajánlatot

*** Szülők figyelmébe!** Tanév elején a beiratkozással egyidejűleg ne feledkezzen meg gyermekének higiénikus szükségleteiről. Praktikus csomagolásban 200 lejért mindent megkap, ami gyermek egészségügyi szempontból fontos, a **Rózsá Royal drogériában** (Főter). A higiénikus felszerelés cikkei: szappan, fogkrém, fogkefe, fésű, haj és ruhakefe stb.

*** Berger Béla** rongora és énektanárnál a beiratkozások megkezdődtek. Jelentkezőket fogad délután 3-7-ig új lakásán Calea Măşilor (Monostori-ut) 25.

— Terjed a tifuszjárvány Hannoverben. Hannoverből jelentik: A tifuszjárvány egyre veszedelmesebb méreteket ölt. A hatóságok bezáratták a fürdőket és kiárványban figyelmeztették a lakosokat a szükséges elővigyázati rendszabályokra. A védőoltások megajtsására minden utcában közegészségügyi állomásokat állítottak föl. Mindazonáltal a tifuszjárvány nem csökkent és a betegek száma naponta több százzal emelkedett. Mára a bejelentett tifuszbetegségek száma már elérte az ezeröttszázat és ugyancsak ma harminc halálesetet jelentenek a tifuszmegbetegedések következtében. A frankfurti, göttingiai és hiebi egyetemek orvosszakértői megkezdtek vizsgálataikat a járvány okának felderítése kérdésében. Legvalószínűbbnek látszik, hogy az okot a várost ellátó vízművek fertőzöttségében találják meg.

— Megnyit az első Vitamin vendéglő. Londonból jelentik: Ujabbán mind gyakrabban esik szó a vitaminok óriási jelentőségéről, egyszer az „A” vitaminnak fontosságát emelik ki a táplálkozásra vonatkozólag, majd a „B” és „D” vitamin szerepét hangsúlyozzák a leglényesebbeknek. A tudomány legújabb kutatásait használta fel a világhírű Lyon cég, amelynek óriási vendéglői üzeme van Londonban, amikor tegnap megnyitotta a Vitamin-Caffét, amelynek az a specialitása, hogy az összes ételleket orvostudományi alapelvek szerint készítik el, a szükséges vitamintartalom tekintetbevételével. Az ételapon nemcsak a különböző fogások ára szerepel, hanem egy másik szám jelzi, hogy az illető ételnek mennyi vitamintartalma van.

Ívott-e már „Dácia” vizet?

— Turista kirándulás. Az Erdélyi Kárpát-Egyesület f. hó 10-én (vasárnap) Györke Márton vezetésével hatóságilag engedélyezett kirándulást rendez a Géczi-várhoz a következő programmal: Gyülekezés a Mátyás király szülőháza előtt. Indulás gyalog szombat este 6 órakor, egy másik csoport 9 órakor. Gyaloglás 6 óra. Meghálás Magyarlétán. Hazaérkezés este 9 órakor. Ugyanoda a kerékpáros osztály is rendez kirándulást Orosz Endre vezetésével, melynek résztvevői szintén a Mátyás király szülőháza előtt gyülekeznek és vasárnap reggel 7 órakor indulnak. Vendéget mindkét csoportban szívesen lát az egyesület.

— Ujabb angol büntetőexpedíció indul Kínába. Newyorkból jelentik: Amerikai és japán jelentések csak most számolnak be az angolok Vaanasienbe küldött első büntető-expedíciójáról, amely a kínai történelemnek, a jelentések szerint, legvéresebb harca volt. A kínaiak megölték három angol tengerésztestvést és 5000 kínai és angol katona életébe került az expedíció során. A kínaiak erre angol kereskedelmi hajók visszatartásával és a hajók személyzetének fogságba hurcolásával álltak bosszút. Londoni lapjelentések szerint Sanghajból most egy újabb angol expedíció indult, amelyben hat csatahajó vesz részt.

*** Autóbusz-járat** Csucsáról Kraszná, Zilah és Szilágyoslyó felé. Az autóbuszok indulnak Csucsáról mindennap délután 14 órakor, miután a Kolozsvárról délelőtt 11.30-kor induló expressz 9.45-kor induló személyvonatok beérkeztek. Krasznára érkezik 15 órakor, Zilahra 16 órakor, Szilágyoslyóra szintén 16 órakor Zilahról indul délelőtt 9.15 órakor, Szilágyoslyóról indul 9.30 órakor, Krasznáról 10.15 órakor, Csucsára érkezik 12 órakor, csatlakozása van Kolozsvárra és Váradra induló vonatokhoz. Ezenkívül naponként 2-szer van autóbusz-járat Zilah és Szilágyoslyó között.
Mera et Comp.

Fényképészek, Amateurök!
Fényképészeti cikkeiket a legolcsóbban
Bernát
papirosáruházában,
Piata Unirii 29. szám alatt [Laydacukrászda mellett] szereshetik be.
Lemezeket kidolgozunk. — A világhírű Angol Imperial lemezek gyári lerakata.

Aranyér
Anusol Soedecke
Aranyér olyan több, mint 25 éve a legjobban elismert szer Egyszerű alkalmazás, biztos siker, minden fájdalmat azonnal megszüntet és meggyógyítja a gyuladt, sebes és vérző helyeket. Artimas alkatrészekből mentes, reggel és este egy kapszka lesz a végébe bevezetve. Minden patikában és drogeriában kapható
Gyár címe: **Goedecke & Co.**
Chem. Fabrik Leipzig
Raktár **F. H. Mees** Bucarest
Calea Griviței 61

KÖZGAZDASÁG

Ma lépett életbe az új vasuti tarifa

Lényegtelen módosításokat eszközölt a CFR vezérigazgatósága

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 15. Az Új Kelet tudósítójától.) Az új CFR tarifa, amely ellen tudvalevőleg az összes gazdasági érdekeltek erős ellenállás fejtettek ki, a mai napon életbe lépett. A CFR vezérigazgatósága tegnap újabb módosító rendeletet adott ki az új tarifával kapcsolatban, a „Monitorul Oficial” pedig közli azt a minisztertanácsi határozatot, amellyel a tűzfizesszállítás tarifáját csökkentette. Az életbelépett új vasuti tarifa módosító rendelkezéseket alább közöljük:

Ha olyan különböző árukat adnak fel, amelyeknek összsúlya egy komplett vagonot tesz ki, akkor azokat az árukat, amelyeket különböző osztályok, vagy speciális tarifa szerint kellene taxálni, ha a fuvarlevélben ki van mutatva köztük minden egyes árunak a súlya, akkor a transzport egész szállítási díját a következőképpen kell kiszámítani:

Az egyes áruk megfelelő osztályának negyedik rubrikájában előírt taxát kell alapul venni és azt megszorozni az illető áru effektív súlyával. Az így részlegesen kijött számok összege lesz a transzport teljes taxája.

A személyszállítás tarifáját a heti bérleteknél, amelyeket tudvalevőleg a villamosművek és meghatározott iparvállalatok munkásai vesznek igénybe, az alábbiak szerint módosították:

1-10 kilométerig a díjak a régiak maradnak, 11-20 klm.-ig 120 lej helyett 75 lej, 21-30 klm.-ig 180 lej helyett 90 lej, 31-40 ig 240 lej helyett 100 lej, 41-50 klm.-ig 300 lej helyett 120 lej és 51-60 klm.-ig 360 lej helyett 120 lej.

A határmenti állomások, valamint a szomszédos forgalomban a személyszállítási díjakat

az alábbiak szerint állapították meg: Gyorsvonatoknál a személyszállítási 20 százalékkal, az expressz vonatok tarifája pedig 30 százalékkal emelkedik az új tarifában. A távolságoknál az általános kilométer-indexet kell alapul venni és nem azokat a minimális díjakat, amelyeket az új tarifa a helyközi forgalomban megállapított.

A „Monitorul Oficial” tegnap megjelent számában közli a minisztertanácsi jegyzőkönyvet, amellyel approbálták a Legfőbb Gazdasági Bizottság a tűzfizesszállítási tarifák bizonyos kategóriáinak mérséklésére vonatkozó határozatát. E szerint az új illetékek a következőképpen alakulnak:

Dobrudsában és Beszarábiában a Bătu-Mataci vonalig bezárólag, valamint Braila, Covurlui, Jilomiza, Ifov, Vaslui, Teleorman, Roman - és Olteniában irányított tűzfizesszállítványokra a 45 százalékkal mérsékelt VII. speciális tarifát alkalmazzák.

Az ország többi részeire irányított faszállítványokra 350 klm.-ig az V., ezenfelül az VI.-k speciális tarifát fogják alkalmazni.

A fenti módosítások végeredményben alig jelentenek valamit könnyítést, kivéve talán a határmenti forgalomban, ahol a személyi díj-szabást a gyorsvonatoknál 10 százalékkal csökkentették és az új tarifa minimális távolságot hatálya kívül helyezték.

A gazdasági érdekeltségek együttes akciója, hogy az új tarifát vegyék revízió alá és csak a után léptessék életbe — nem járt eredményel és küszöbön vagyunk egy olyan horribilis szállítási drágulásnak, amely az egész vonalon meg fogja drágítani az életet.

A likörkészletek után befizetett luxus-adót betudják a 20 százalékos értékadó összegébe. Az új szeszadótörvény, mint ismeretes, a liköröknél az általános adófelemlésen kívül külön 20 százalékos ad valorem adót állapított meg, de ezzel szemben eltörölte a 15 százalékos luxus-adót. Mintán a kereskedők birtokában olyan likörkészletek is vannak, amelyekre a luxusadót már egyszer befizették, Gyártás Dező igazgató, a Likörgyárosok Szindikátusának elnöke ma interviuált a pénzügyigazgatóságnál, hogy az ad valorem adó megállapításánál tudják-e a már egyszer befizetett 15 százalékos luxusadót. A pénzügyigazgató elismerte a kérés jogosságát és kijelentette, hogy mindazon esetekben, amikor a kereskedő számlával igazolja a luxusadó befizetését, ezt az összeget, az ad valorem adó összegéből levonásba fogja helyezni a pénzügyigazgatóság.

Manolescu kolozsvári ankétjának programja. Mint ismeretes, Manolescu állam-

titkár, tegnap érkezett távirata értelmében, várnap este érkezik Kolozsvárra, hogy megtartsa gazdasági ankétját. Mintán az államtitkár csak egy napig marad Kolozsvárt, hétfőn délután fél 11 órakor a Kereskedelmi és Iparkamara, délután pedig az UGR fogja megtartani ankétját, a már általunk ismertett tárgyszorozatot alapján. Este az államtitkár Bukarestből utazik.

A legidőbb gazdasági bizottság ülése. Bukarestből jelentik: A kormány gazdasági bizottsága ma délután ülés tart. A gazdasági bizottság határozatait a holnapi minisztertanács fogja ratifikálni.

Nagy hiány van vasuti mozdonyokban. Legutóbb adunk hírt arról, hogy a kolozsvári vasuti kerületi igazgatóságnál rendkívül súlyos természetű fedett vagon hiány van, amely intervencióra kényszerítette egyfelől az érdekelteket, másfelől a kereskedelmi és iparkamarát. A ragati városokból így Buzaaból és Marasestiből is arról érkeznek hírek, hogy az állomások valóságos blokádtalatt áll-

nak a sok veszteséges vasuti kocsi miatt, amelyeket mozdonyhiány miatt nem tudnak továbbítani. Ez mindenesetre jellemző az új kocsielosztási rendszerre, amely egyik helyen kocsihiányt, másik helyen pedig túlszűföldést idéz elő, holott igen nagy gazdasági érdekek a helyes és racionális elosztást tennék szükségessé.

A pénzügyminiszter inspekciós körutja Hunyadmegyében. Dáváról jelentik: Lapedatu pénzügyminiszter a héten Hunyadmegyébe érkezik. Látogatásának célja a hunyadmegyei pénzügyi adminisztráció megvizsgálása. A miniszter hunyadmegyei látogatásának első állomása Dáva lesz.

SPORT

Négy napos teniszverseny Piskin. A simeriai (piski-i) CFR sportklub szeptember 8 és 12-ike között négy napos teniszversenyt rendezett, mely a vidéki átlagot túlhaladva, a kiváncsi teniszsport fejlettségét igazolja. A versenyen Lugo, Dáva, Petroseni, Hateg, Ila és Simeria teniszszói vették részt. A mérkőzés szép küzdelmeket és névös játékot eredményezett. Részletes eredmények: Férfi egyes: 1. Schulek Dániel (Petroseni), 2. Rozvai Jenő (Ila), 3. Dérmatek János (Simeria) és Klobusitzky Elemér (Ila). Férfi páros: 1. Dérmatek János (Simeria) — Klobusitzky Elemér (Ila), 2. S. Baran István (Simeria) — S. Siner Jenő (Simeria), 3. Deutsch Jenő (Lugo) — Schulek Dániel (Petroseni) és Zaidner Alfréd — Hancu Vilmos (Simeria). Vegyes páros: 1. Folhbertné (Lugo) — gróf Kendeffy Elek (Hateg), 2. Tanase Maucel — Dérmatek János (Simeria), 3. dr. Sándor Sándorné (Dáva) — Schulek Dániel (Petroseni). Női egyes: 1. Gantner Irén (Simeria), 2. Wisnerné (Lugo), 3. Tanase Maucel (Simeria) és dr. Sándor Sándorné (Dáva). Női páros: 1. Gantner Irén (Simeria) — Fáy Kálmánné (Hateg), 2. Wisnerné — Folhbertné (Lugo). A klub vezetősége szép tiszteletdíjakkal jutalmazta a verseny győzteseit.

Romániai atléták győzelme Lembergben. Lembergben jelentik: A brassói Coltea és ATE atlétái Lembergben megmérköztek Lengyelország atlétáival. Az első nap Románia 3, Lengyelország 1 győzelmet ért el. Részletes eredmények: Magasugrás. 1. Stefan Coltea 177 cm. 2. Troianowski Varsovia 163 cm. 200 m-es gát. 1. N. N. Coltea, 2. Troianowski Varsovia. Idő hiányzik a táviratból. Súlydobás. 1. Fritz Forbath (ATE) 13 59 m. 2. Baran Lemberg 12 m. Diszkusdobás. 1. Baran Lemberg 40-60 m. 2. Pop Zorila Coltea 36-72 m.

Két igazi világséger: Estrella Tango 30 lei. La Barcelona 30 lei. — Fekete Tivadar szövegével most jelent meg. Moravetz kiadás, mindenütt kapható. Egyéb slágerek: Valencia 30 lei, Pique Dame tangó 24 lei, Mon Pairs shimmy 24 lei, Sonja fox 30 lei. Mindenütt kaphatók.

Tőzsde

Zürichben a lej ma 262.50 re emelkedett. Ezt az emelkedést az összes külföldi tőzsdéken is komptálták. A belföldi forgalomban lanyha nyitás után a délután folyamán élénkebb érdeklődés nyilvánult meg az idegen fizetőeszközök iránt.

Devizák	Valutapiac 1926 Szeptember 15 (Rador)								
	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3855-3865	—	—	679	3825	13809	13718	654 1/2	1935
Newyork ..	196-198	517 7/8	517 1/4	3510	193	71410	70920	3385	—
London	962-966	2511	2511 1/2	170 1/2	962	3467	3444	16435	485 1/2
Páris	594-596	1475	1477 1/2	—	580	2030	2030	963 3/4	286 1/2
Milano	725-730	1855	1865	12320	720	2575	2559	122 1/4	360 1/2
Prága	575-585	1532 1/2	1532 1/2	104	587	2115	210120	—	296 1/4
Budapest ..	—	7250	7250	—	2810	—	9934	474 3/4	—
Belgrád	354-353	915	915	—	350	1263	125470	5387 1/2	177
Bukarest ..	—	262 1/2	262 1/2	1750	—	360	358	1712 1/2	50 1/4
Varsó	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bécs	2780-2800	7305	7310	—	2820	10071	—	477 1/2	—
Berlin	4810-4815	12315	12315	857	4775	17003	16831	805 3/4	—

Száz lel árfolyama: Zürich 232 1/2. Páris 1750, Budapest 36000, Bécs 35800, Prága 17 12 1/2

Mozik műsora szept. 16-án

Select-mozgó

Lon Chaney

egyik leghíresebb filmjében

Aki a po'lonokat kapja

Leonida Andrew híres regénye után filmre rendezte Victor Sjöström. — Többi szereplők: Norma Schaerer, Jon Gilbert. (A sphinxből ismertek). Metro

Urania-mozgó

Premier. Csütörtöki kezdettel Premier.

New-Yorki leánykereskedők

A mai idők leghíresebb rendőrfilmje. Rendezte a new-yorki rendőrprefektus: Sir Richard E. Világsiker. Ultra szenzáció.

Apollo-mozgó

Borzalmas vendég

Főszerepben Barbara la Marr és Enid Bennet. Transfilm

